

KLEINE DENIEREN OP DE KAPELLEKOUTER IN KRUISSHOUTEM

Luk BEECKMANS, Jean-Pierre PARENT & Nico DE BROUWER*

SINDS DE ONTDEKKING VAN DE SITE OP DE KAPELLEKOUTER IN KRUISSHOUTEM kwamen 21 kleine denieren (*denarii*) aan het licht. Ze werden verzameld tijdens de opgravingen van 1989 tot 1992 of bij later metaaldetectoronderzoek. De recente vondst van een gedeeltelijk gesmolten ensemble van denieren nodigde uit om alle denieren, gevonden op de Kapellekouter, even onder de loupe te nemen.

De site van de Kapellekouter

Opgravingen door het Archeologisch Museum van Zuid-Oost-Vlaanderen (het huidige PAM) en de Rijksuniversiteit Gent (het huidige UGent) tonen aan dat de Kapellekouter in Kruishoutem sedert de vroeg-Romeinse tijd was bewoond, zoals blijkt uit de grote hoeveelheden Romeinse munten die werden ontdekt bij de opgravingen en door aanvullend metaaldetectoronderzoek. Uit de vroege middeleeuwen dateren een Merovingisch grafveld en een latere christelijke kerk met begraafplaats. In dit tijds kader vermelden we een zeldzame Merovingische *triens* (Rouffiac, 7de eeuw) en een *sceat* (Friesland, 710-750). De site werd echter grotendeels verlaten tijdens de 14de-15de eeuw^[1].

Ontstaan van de kleine denieren

Op het einde van de 12de eeuw werd de muntslag in de Nederlanden erg opgedreven. De *denarius* of *denier* en de eerder zeldzame halve denarius of *obool* waren de enige types munten die werden geslagen. Hun massa was sinds de invoering ervan eind de 8ste eeuw sterk gedaald, omdat de behoefte aan gemunt geld sterker toenam dan de beschikbare hoeveelheid zilver. In Vlaanderen was het standaardgewicht van de *denier* overigens aanzienlijk meer afgenomen dan in Luik en Brabant.

De steden in Vlaanderen – maar ook in Brabant, Loon en Henegouwen – verwierven tijdens de 13de eeuw waarschijnlijk één of andere vorm van inspraak in de muntslag, maar wat die juist inhoud is nog steeds onderwerp van onderzoek en discussie. Feit is dat het embleem van de steden gaandeweg dat van de vorst verving, en dat de munt tijdens deze periode een grote stabiliteit vertoonde.

Ca. 1270 introduceerde Maria van Constantinopel (1244-1280) een *dubbele sterling* of $\frac{2}{3}$ Franse groot. Gwijde van Dampierre (ca. 1226-1305) liet bovendien grote hoeveelheden *sterlingen* slaan, een eigen versie van de Engelse *penny*'s. Deze zwaardere zilvermunten betekenden het einde van de kleine denieren^[2].

* Deze auteurs vormen samen de Werkgroep Archeologie *Quadrige*.

[1] S. VAN DEN BERGHE, De munten, in F. VERMEULEN, M. ROGGE & L. VAN DURME, *Terug naar de bron, Kruishoutem archeologisch doorgelicht*, Gent, 1993, p. 198-203.

[2] E. SCHUTYSER, *De muntomloop in Vlaanderen*, Numismatica Brugge & Het Vrije, Oostkamp, 2002, p. 111.

Bent u geïnteresseerd in het vervolg van dit artikel?

Contacteer dan het EGMP voor de aankoop van het Jaarboek.